

بررسی میزان ضمانتنامه بر ریسک و بازدهی بانک های پذیرفته شده در بورس

حمید تاجیک^۱
صدیقه کفانیان^۲

چکیده:

انجام فعالیت هایی علاوه بر فعالیت هایی که منجر به درآمدهای بهره ای توسط بانک ها می شوند تا قبل از سال ۱۹۸۰ نمود چندانی نداشته است، لیکن در دهه اخیر با افزایش رقابت در بازارهای جهانی بانک ها به ارائه خدماتی که بتواند ارزش افزوده بیشتری نسبت به خدمات سنتی ایجاد کند متمایل شده اند. از دیدگاه اقتصادی هدف بانک ها به عنوان یک بنگاه اقتصادی، حداکثر کردن بازده با عنایت به ریسک است، بنابراین مدیریت بانک ها به سمت استفاده از تکنیک های مدیریت نقدینگی جدید و پیچیده تری حرکت کردند. از آنجا که شکست یک بانک می تواند آثار مخرب فراوانی در جامعه

۱. استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر

۲. دانشجوی کارشناسی ارشد مدیریت بازرگانی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ابهر

جهانی در پی داشته باشد، ناظران بانک ها باید با همان دقت که فعالیت های منعکس در ترازنامه را بررسی می کنند، فعالیت های خارج از ترازنامه را کنترل نمایند. در این تحقیق به منظور دستیابی به یک راه حل بهینه برای استفاده هرچه بهتر از صدور ضمانتنامه ها که یکی از اقلام خارج از ترازنامه می باشد، به بررسی تاثیر ضمانتنامه که شاخص های آن (ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره و حصة غیر بهره ای درآمد) است بر بازدهی بانک که شاخص های آن (بازده دارایی و حقوق صاحبان سهام) است و ریسک بانک های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران می پردازیم. بانک های پذیرفته شده در بورس در زمان شروع این تحقیق شامل شش بانک (ملت، تجارت، پارسیان، کارآفرین، اقتصاد نوین و صادرات) می باشد، قلمرو زمانی این تحقیق سال ۱۳۹۴ می باشد. نتایج حاصله با استفاده از رگرسیون، حاکی بر تاثیر مثبت حصة غیر بهره ای درآمد با بازده حقوق صاحبان سهام و بازده دارایی ها است و ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره با یک دوره وقفه بر آنها اثر مثبت دارد، همچنین شاخص های ضمانتنامه بر ریسک بانک تاثیر معناداری ندارند.

واژگان کلیدی : ضمانتنامه، ریسک، بازدهی، بانک، بورس

مقدمه

یکی از رسالت های اصلی نظام بانکی، تسهیل در امور معاملات فعالان اقتصادی و کاهش هزینه مبادله در اقتصاد کشور است. در دهه های اخیر، نهادسازی برای بهبود فرآیندهای مبادله آغاز شده و با انقلاب فناوری های نوین در هزاره سوم، جایگاه قراردادهای اصیل، مطمئن و قابل اعتماد برای فعالان اقتصادی بیشتر شده و به عبارت روش تر نقش نهاد مهم پول در امور بازرگانی و تجاری کم رنگ شده و اهمیت نهاد عقود و قراردادها در عرصه امور تجاری و فعالیت های تولیدی و خدماتی رو به افزایش است. رواج کارت های اعتباری، نمونه بارزی از این تحول در دهکده جهانی است.

براین اساس نهادهایی که می توانند از قراردادهای تجاری، تولیدی و خدماتی پشتیبانی نموده و اطمینان و اعتبار بیشتری به آنها ببخشند، نیاز اصلی فعالان اقتصادی است و هر مؤسسه ای بتواند در مسیر برآورده کردن این نیاز فزاینده جامعه گام بردارد، افق روشنی را برای تداوم بقای خود ترسیم می نماید. نظام بانکی به عنوان رکن اصلی بازارهای مالی در ایران، از جایگاه ممتازی در حمایت اعتباری از قراردادها و کاهش ریسک متولیان امور تولیدی، خدماتی و بازرگانی برخوردار است. بانک ها در اقتصاد ایران، اغلب به سمت اعطای تسهیلات حرکت نموده و کمتر درخصوص ایجاد اعتبارات و تعهدات فعالیت می کنند. از سوی دیگر در عرصه ایجاد تعهدات، ابزارهای متنوعی را می توان در بازار پول تعریف و محدودیت های کمبود منابع را ترمیم نمود.

یکی از متداولترین ابزارهای اعتباری مورد استفاده در نظام بانکی برای پشتیبانی از قراردادهای کاهش ریسک متولیان اقتصادی، بهره‌گیری از انواع ضمانت‌نامه‌های بانکی است. صدور ضمانت‌نامه‌های بانکی با هدف افزایش رضایت مشتریان، مزیت‌های کارمزدی و جذب منابع ارزان قیمت و تسهیل و تحکیم امور مبادلات در جامعه، به عنوان یکی از اولویت‌های بانک مطرح بوده و گسترش این فعالیت از اهداف مهم بانک در بلندمدت قلمداد می‌شود.

در این تحقیق قصد داریم تا با معرفی دقیق ضمانت‌نامه‌های بانکی تاثیر شاخص‌های آن را بر ریسک و بازدهی بانک بررسی کنیم.

بیان مسئله

هر یک از افراد جامعه در طول زندگی خود تصمیماتی را برای سرمایه‌گذاریهای مختلف از جمله املاک، طلا، کسب و کار، سهام و ... اتخاذ می‌نمایند که این تصمیمها ارتباط درونی ناگسستنی با هم دارند و آنچه که این تصمیمات را به یکدیگر پیوند می‌دهد میزان ریسک و بازده هر یک از سرمایه‌گذاریها است. در یک تصمیم‌گیری عقلایی و عملی میزان وجوهی که به فرصتهای مختلف سرمایه‌گذاری اختصاص می‌یابد تابع ریسک و بازده آنها است. بحث انجام فعالیتهایی علاوه بر فعالیتهای منجر به درآمدهای غیر بهره‌ای توسط بانکها تا قبل از دهه ۱۹۸۰ نمود چندانی نداشت لیکن در دهه ۱۹۸۰ با افزایش رقابت در بازارهای جهانی، بانکها به ارائه خدماتی متمایل شدند که بتواند ارزش افزوده بیشتری نسبت به خدمات سنتی ایجاد کند و در مقابل تقاضای روزافزون مشتریان خود برای برآوردن نیازهای جدیدشان پاسخگو باشند. چرا که بانکها وظیفه داشتند بعنوان معامله‌گران اوراق بهادار در جهت عرضه خدمات قابل اطمینان و ایجاد پورتفویی مناسب در جهت حداکثر نمودن ثروت سرمایه‌گذاران اقدام کنند.

به همین دلیل بانکها به سمت استفاده از تکنیکهای مدیریت نقدینگی جدید و پیچیده تری حرکت کردند که شامل تعهدات وام، خطوط اعتباری و ضمانت‌نامه می‌شدند. ضمن اینکه بانکها به گسترش مبادله‌های سواپ، مصون‌سازی و تضمین اوراق بهادار پرداختند. همانطور که می‌دانیم هیچ یک از اقلام مذکور از نظر حسابداری یک دارایی با بدهی واقعی برای بانک محسوب نمی‌شوند چرا که دارای ماهیتی مجازی و مشروط هستند و فقط جریان نقدی تصادفی را شکل می‌دهند. به همین دلیل این نوع کارکردهای بانک بعنوان فعالیت‌ها یا عملیات خارج از ترازنامه طبقه بندی می‌شوند (کریمی، ۱۳۸۴).

در این میان صدور انواع ضمانتنامه ها به عنوان مهمترین بخش فعالیت های نوین بانکی، رشد بسیار چشمگیری در نظام بانکداری داشته است. هرچند رشد قابل توجه این فعالیت در راستای دستیابی به حاشیه سود بالا صورت گرفته است، لیکن مخاطراتی که افزایش بی رویه صدور آنها می تواند به همراه داشته باشد، همواره از نگرانی های اصلی متولیان بانکداری در سراسر جهان بشمار می رود.

بانک بعنوان یک بنگاه اقتصادی حداکثر کننده سود با توجه به مساله تعامل ریسک و بازدهی به خرید و فروش دارایی های ریسکی می پردازد و دارای ارقام منعکس در ترازنامه و ارقام منعکس در ترازنامه و ارقام خارج از ترازنامه است. باتوجه به این واقعیت که شکست یک بانک می تواند آثار مخرب فراوانی حتی در جامعه جهانی نظیر آنچه که در بحران اقتصادی اخیر بوقوع پیوست در پی داشته باشد ناظران بانکها باید با همان دقت که فعالیتهای منعکس در ترازنامه را بررسی می کنند فعالیتهای خارج از ترازنامه که مهمترین آنها صدور انواع ضمانتنامه های بانکی است را نیز کنترل کنند (دارمین جین، ۱۳۸۵).

در سالهای اخیر همواره از متنوع سازی بعنوان ابزاری برای کارا نمودن سبد داراییهای بانک نام برده می شود. باتوجه به اینکه بانکها در هنگام سرمایه گذاری نمی توانند در مورد آینده مطمئن باشند لذا برای اینکه ریسک خود را کاهش دهند، باید اقدام به متنوع سازی سبد دارایی ها نمایند تا به یک سبد کارا دست یابند. سبد سرمایه گذاری کارا، سبدي است که در سطحی معین از ریسک دارای بیشترین بازده یا کمترین ریسک بازاری یک سطح معین بازده است. بانکها می توانند سبد کارا را بازاری سطح معین بازده از طریق شناسایی بازده مورد انتظار برای سبد و کمینه کردن ریسک در این سطح بازده شناسایی کنند و یا ریسک مورد علاقه خود را مشخص نموده و بازده مورد انتظار را در این سطح ریسک بیشتر کنند. باتوجه به اینکه بانکها همواره نسبت به بازده علاقمند و نسبت به ریسک بی علاقه می باشند و در تصمیم گیریهایشان رفتار عقلایی دارند. بنابراین سرمایه گذاری آنها تابع ریسک و بازده انتظاریشان است که دو عامل عمده تصمیم گیری در مورد سرمایه گذاری می باشند. بنابراین تعیین روابط بین این دو متغیر مهم یعنی ریسک و بازده از اهمیت ویژه ای برای سرمایه گذاران از جمله بانکها برخوردار است (خواجهوی، ۱۳۸۶).

از این رو بانکها در هنگام انجام فعالیتهای خارج از ترازنامه که یکی از رایج ترین آنها ضمانتنامه ها هستند، به عنوان یک سرمایه گذار باید توجه زیادی به تعامل ریسک و بازده خود کرده و همواره در جهت ایجاد سبد سرمایه گذاری مناسب از آن در جهت حداکثر سازی بازده و حداقل کردن ریسک گام بردارند (کریمی، ۱۳۸۴).

در این تحقیق به منظور دستیابی به یک راه حل بهینه برای استفاده هرچه بهتر از صدور ضمانتنامه های بانکی در جهت دستیابی به بازدهی بیشتر و به حداقل رساندن ریسک، رابطه ضمانتنامه که یکی از اقلام خارج از ترازنامه است بر ریسک و بازدهی بانکها بررسی می شود.

ادبیات پژوهش

ضمانتنامه

ضمانتنامه سندی است که به موجب آن ضامن، ضمانت انجام تعهدات اشخاص حقیقی و یا حقوقی را که در رابطه با آن، موضوع ضمانت تحقق می یابد را به عهده می گیرد بانک به منظور تسهیل و گسترش فعالیت های اقتصادی و همچنین کارسازی امور متقاضیان خود در دستگاههای اجرایی و سایر مراجع، اقدام به صدور ضمانتنامه می نماید. (جمشیدی، ۱۳۸۳)

انواع ضمانت نامه

۱- ضمانتنامه شرکت در مناقصه

معمولا سازمانها برای واگذاری پروژه های خود با پایین ترین قیمت به مجریان، اقدام به برگزاری مناقصه می نمایند. لذا برای اطمینان از برگزاری صحیح مناقصه معمولا از شرکت کنندگان در مناقصه ضمانتنامه شرکت در مناقصه اخذ می نمایند.

این ضمانتنامه به سازمان برگزار کننده اجازه می دهد در صورتیکه پیمانکار به تعهدات خود عمل ننماید از این بابت زیانی عاید دستگاه مناقصه گزار گردد، وجه ضمانتنامه را از بانک دریافت نماید. (جمشیدی، ۱۳۸۳)

۲- ضمانتنامه شرکت در مزایده

برخی از سازمانها و ادارات براساس ضوابط خود، اقدام به فروش اموال منقول یا غیر منقول می نماید. این سازمانها برای جلوگیری از تضییع حقوق مالکین و فروش اموال مربوطه به بالاترین قیمت ممکن، مزایده برگزار می نمایند.

این سازمانها ممکن است از شرکت کنندگان در مزایده ضمانتنامه ای تحت عنوان ضمانتنامه شرکت در مزایده اخذ نمایند تا در صورتی که شرکت کننده در مزایده به تعهدات خود عمل ننماید وجه این ضمانتنامه را از بانک مربوطه مطالبه نمایند. (جمشیدی، ۱۳۸۳)

۳- ضمانتنامه حسن اجرای تعهدات

پس از انجام مناقصه و انتخاب برنده مناقصه معمولاً کارفرما به منظور تضمین اجرای صحیح پروژه، از پیمانکار درخواست ارائه ضمانتنامه بنماید. لذا این نوع ضمانتنامه تا اجرای کامل قرارداد در اختیار کارفرما باقی می ماند. اگر در هر مرحله از کار، پیمانکار به تعهدات خود عمل نکرده و کارفرما از عملکرد او ناراضی باشد، می تواند بابت خسارت خود وجه ضمانتنامه را از بانک مطالبه و دریافت نماید. (جمشیدی، ۱۳۸۳)

۴- ضمانتنامه پیش پرداخت

بعد از انعقاد قرارداد بین کارفرما و پیمانکار یا در هر مرحله ای از انجام کار با توافق طرفین، ممکن است به منظور تجهیز کارگاه و یا تقویت بنیه مالی پیمانکار بخشی از مبلغ قرارداد به عنوان پیش پرداخت از طرف کارفرما به پیمانکار پرداخت شود. معمولاً در قبال این پیش پرداخت ضمانتنامه بانکی از طرف پیمانکار به کارفرما ارائه می شود که اصطلاحاً ضمانتنامه پیش پرداخت نام دارد. (جمشیدی، ۱۳۸۳)

۵- ضمانتنامه استرداد کسور وجه الضمان

در هر مرحله با پیشرفت پروژه پیمانکار صورت وضعیت هزینه های انجام شده را برای کارفرما ارسال و با تایید کارفرما و پس از کسر ۱۰٪ از هر صورت وضعیت به عنوان سپرده حسن انجام کار، مابقی وجه آن را به پیمانکار پرداخت می نماید.

پس از اتمام قرارداد، پروژه به صورت موقت تحویل کارفرما می گردد تا در صورت تایید آن در مدت معین (طبق قرارداد)، تحویل قطعی انجام و ده درصد سپرده انجام کار فوق به پیمانکار پرداخت می شود.

حال اگر در فاصله موقت تا تحویل قطعی پیمانکار از کارفرما درخواست استرداد بخشی از سپرده فوق را بنماید، معمولاً کارفرما در قبال ضمانتنامه بانکی این تقاضا را می پذیرد. این نوع ضمانتنامه استرداد کسور وجه الضمان می باشد. (جمشیدی، ۱۳۸۳)

۶- ضمانتنامه تعهد پرداخت

به موجب این ضمانتنامه بانک پرداخت بدهی یک مشتری که ممکن است ناشی از انجام معامله یا بدهی به سازمانها و نهادهای دولتی مثل وزارت دارایی یا سازمان تامین اجتماعی باشد را تعهد می

نماید. یعنی اگر بدهکار بدهی خود را به موقع به طلبکار پرداخت ننماید او می تواند مطالبات خود را به مبلغ مندرج در ضمانتنامه از بانک دریافت نماید.

ضمانتنامه گمرکی نوعی ضمانتنامه تعهد پرداخت محسوب می شود که به موجب آن بانک بدهی مشتری بابت حقوق گمرکی را تعهد نموده و بر عهده می گیرد. (جمشیدی، ۱۳۸۳)

ریسک های حاکم بر صدور ضمانتنامه

در رابطه عادی و معمولی بین طرفین قرارداد در ضمانتنامه های بانکی، معمولاً وجه ضمانتنامه هنگامی قابل مطالبه است که حسب مفاد قرارداد، مضمون عنه از اجرا و ایفای تعهدات قراردادی خود قصور ورزیده و تخلف کرده باشد ولی همانند هر قرارداد دیگری این امکان وجود دارد که ذینفع، من غیر حق ایفای تعهدات طرف مقابل را درخواست کند. سهولت دسترسی و وصول وجه ضمانتنامه، ممکن است این وسوسه را در ذینفع ایجاد کند تا بدون اینکه حقی نسبت به آن داشته باشد، وجه ضمانتنامه را مطالبه کند و مطالبه وجه ضمانتنامه به گونه ای غیر منتظره و غیر منصفانه و ناروا خطر زیادی را برای مضمون عنه (که در روابط تجاری بین المللی معمولاً صادر کننده کالا یا خدمات است.) در پی خواهد داشت. ریسک مطالبه غیر منصفانه ضمانتنامه های عندالمطالبه را در چهار عنوان کلی جای داده اند که عبارتند از: خطرات تجاری، فنی، مالی، سیاسی.

روش پژوهش

روش تحقیق بکار رفته در این تحقیق براساس هدف از نوع کاربردی و داده های آن با استفاده از رویکرد پس رویدادی (از طریق اطلاعات گذشته) بوده و از لحاظ روش گردآوری اطلاعات از نوع تحقیقات توصیفی - همبستگی بوده و هدف اصلی آن تعیین وجود، میزان و نوع رابطه بین متغیرهای مورد آزمون است. در مدل تحلیلی تحقیق، صورت سود و زیان و ترازنامه بانک ها را به منزله متغیر مستقل، اندازه بانک (مجموع دارایی ها) و رشد داراییها (نسبت مجموع دارایی های هر سال به سال قبل) به منزله متغیرهای کنترل و: نسبتهای بازده دارایی ۱ ها و بازده حقوق صاحبان سهام ۲ به منزله متغیرهای وابسته در نظر گرفته شده است. گردآوری اطلاعات از روش کتابخانه ای صورت گرفته است که شامل ادبیات موضوع و تعریف و شناسایی متغیرهای مستقل و وابسته و بررسی چگونگی روابط بین آنها با استفاده از نظریه های دانشمندان مالی است همچنین برخی از اطلاعات

1. Return on Asset (ROA).
2. Return on Equity (ROE).

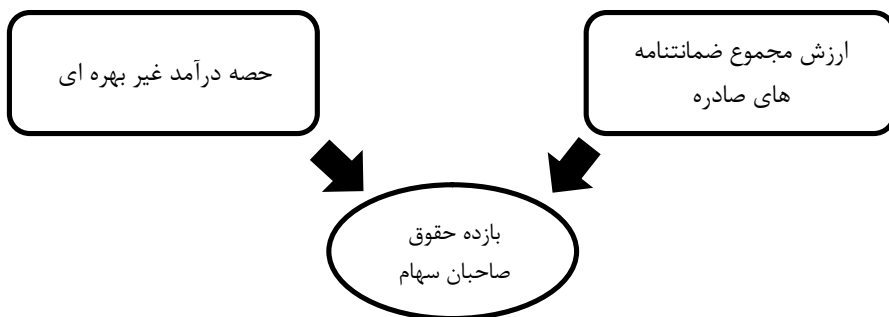
مورد نیاز از طریق جمع آوری داده های بانک های نمونه با استفاده از مراجعه به سایت های اینترنتی معتبر از جمله سامانه مدیریت پژوهش سازمان بورس اوراق بهادار تهران (www.rdis.ir) و سازمان بورس اوراق بهادار (www.irbours.ir) و نرم افزار ره آورد نوین گردآوری گردید.

جامعه آماری

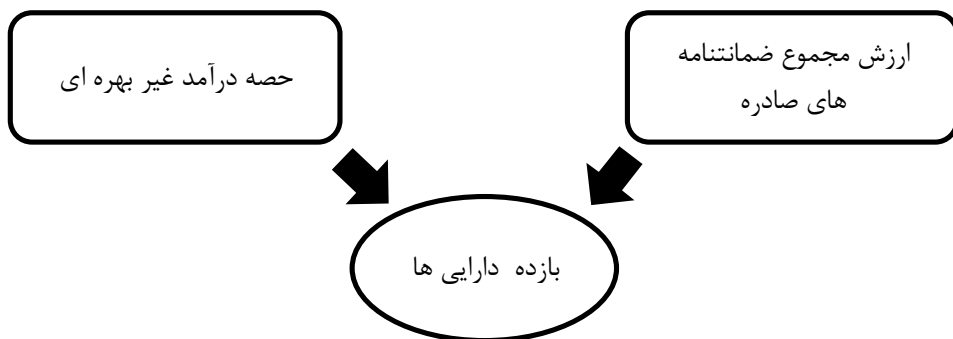
وجود اطلاعات کامل و در دسترس شروط تحقق یک تحقیق مناسب است. با توجه به اینکه تنها مرجع قابل اعتماد برای جمع آوری داده های مالی، بورس اوراق بهادار تهران در وضعیت فعلی ایران می باشد. بنابراین بانک های فعال در بورس اوراق بهادار تهران به عنوان جامعه منتخب آماری در نظر گرفته شد. برای جمع آوری داده ها و اطلاعات مورد نیاز، از طریق مراجعه به بورس و سایتهای رسمی سازمان بورس اوراق بهادار تهران، بانک های اطلاعاتی از قبیل نرم افزارهای ره آورد نوین، تدبیر پرداز و سایت مدیریت پژوهش و توسعه و مطالعات اسلامی ۱۱ و دیگر سایت های معتبر استفاده شد. جامعه منتخب آماری این پژوهش صنعت بانکداری و قلمرو زمانی طی دوره زمانی ۱۳۸۱ لغایت ۱۳۸۹ می باشد. نمونه های مورد مطالعه در این تحقیق ۶ بانک دارای اطلاعات کامل تحقیق طی دوره زمانی می باشد و شامل:

بانک هایی که از پایان سال ۱۳۸۱ اطلاعات در دسترس داشته باشند. سال مالی آنها منتهی به پایان اسفند ماه باشد و در طی دوره پژوهش سال مالی خود را تغییر نداده باشند. در نهایت پس از رعایت شروط فوق و اعمال نمونه گیری، ۶ بانک از صنعت بانکداری فعال در بورس اوراق بهادار تهران با نام های بانک ملت، بانک پارسیان، بانک تجارت، بانک کارآفرین، بانک اقتصاد نوین و بانک صادرات انتخاب گردید. با توجه به تعاریف ارائه شده، پژوهشگران، مدل مفهومی زیر را برای بررسی میزان ضمانتنامه بر ریسک و بازدهی بانک های پذیرفته شده در بورس به شرح زیر ارائه کردند:

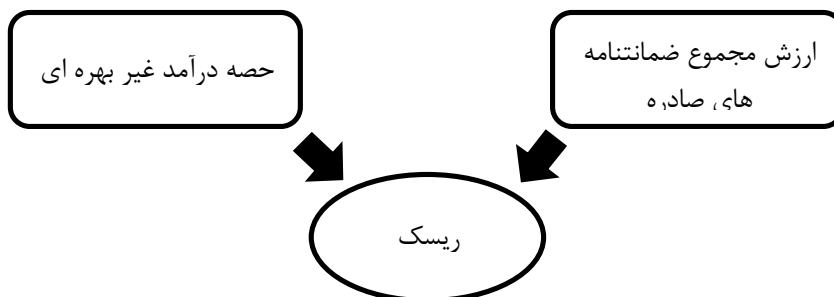
شکل ۱ - مدل مفهومی فرضیه های ۱ و ۴

شکل ۲ - مدل مفهومی فرضیه های ۲ و ۵

شکل ۳ - مدل مفهومی فرضیه های ۳ و ۶

فرضیه های پژوهش

- فرضیه ۱) رابطه ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره با بازده حقوق صاحبان سهام معنادار است.
- فرضیه ۲) رابطه ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره با بازده دارایی ها معنادار است.
- فرضیه ۳) رابطه ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره با ریسک معنادار است.
- فرضیه ۴) رابطه نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با بازده حقوق صاحبان سهام معنادار است.
- فرضیه ۵) رابطه نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با بازده دارایی ها معنادار است.
- فرضیه ۶) رابطه نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با ریسک معنادار است.

یافته های پژوهش

آمار توصیفی متغیرهای تحقیق در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۱: آمار توصیفی متغیرهای مورد مطالعه								
متغیر	تعداد	نماد	کمترین	بیشترین	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشدگی
بازده دارایی ها	۵۴	ROA	۰/۱۰۶	۳۴/۳۶۹	۲/۵۲۶	۴/۷۲۸	۵/۸۶۳	۳۹/۶۴۸
نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی	۵۴	SNONIN	۷/۷۵	۲۸۱/۰۴	۸۱/۴۱۹	۵۸/۳۷۳	۱/۳۶۵	۴/۹۰۷
ریسک	۵۴	RISK	۰/۰۴	۰/۰۷	۰/۰۵۴	۰/۰۰۹	-۰/۲۲۳	۱/۹۹۹
رشد دارایی ها	۵۴	ASSGROW	۱/۰۲۵	۴/۸۸۳	۱/۶۱۷	۰/۷۳۸	۲/۴۲۶	۹/۵۵۷
لگاریتم مجموع ضمانتنامه عملیاتی	۵۴	LOGSB	۴/۶۴	۸/۰۶	۶/۹۱۹	۰/۷۹۳	-۱/۱۴۹	۳/۹۵۱
مجموع دارایی ها	۵۴	TA	۱۳/۷۲	۲۰/۳۷۲	۱۸/۱۴۸	۱/۶۵۸	-۱/۰۱۱	۳/۱۷
بازده حقوق صاحبان سهام	۵۴	EOE	۱/۵۷۶	۱۸۹/۷۹	۳۰/۹۰	۳۳/۹۶۸	۳/۲۷۹	۱۴/۸۶۷

جدول فوق بیانگر اطلاعاتی در مورد پارامتر مرکزی میانگین و پارامتر پراکندگی انحراف معیار و ماکزیمم و مینیمم، چولگی و کشیدگی هفت متغیر بازده دارایی ها، نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی، ریسک، رشد دارایی ها، لگاریتم مجموع ضمانتنامه عملیاتی، مجموع دارایی ها و بازده حقوق صاحبان سهام است.

همانطور که جدول نشان می دهد تعداد نمونه بدست آمده ۵۴ مورد است. در بین متغیرهای مورد بررسی، نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی دارای بیشترین میانگین و انحراف معیار را دارا است. متغیر ریسک نیز دارای کمترین میانگین و انحراف معیار است. همچنین، ماکزیمم و مینیمم متغیرها نیز ارائه شده اند. اطلاعاتی که در تفسیر بهتر داده ها کمک می کند. متغیر نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی دارای ماکزیمم بیشتری نسبت به بقیه متغیرها است ولی متغیر ریسک دارای کمترین مینیمم است.

هرگاه از کشیدگی توزیع ها بحث می شود، در واقع مقدار اوج (بلندی) آن ها مورد نظر است. شاخص سنجش پراکندگی جامعه نسبت به توزیع نرمال ضریب کشیدگی نام دارد. ضریب کشیدگی منفی یعنی توزیع نسبت به توزیع نرمال کوتاه تر است. در ضریب کشیدگی مثبت، پراکندگی داده ها کمتر است و داده ها حول میانگین متمرکز تر شده اند و توزیع داده ها از توزیع نرمال بلندتر است. همانطور که مشخص است تمامی متغیرها دارای کشیدگی بیشتر از نرمال هستند.

نتایج آماری

پس از آن که پژوهشگر داده ها را گردآوری، استخراج و طبقه بندی نمود پارامتر مرکزی میانگین و پارامتر پراکندگی انحراف معیار و ماکزیمم و مینیمم، چولگی و کشیدگی هفت متغیر بازده دارایی ها، نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی، ریسک، رشد دارایی ها، لگاریتم مجموع ضمانتنامه عملیاتی، مجموع دارایی ها و بازده حقوق صاحبان سهام را تهیه کرد، باید مرحله جدیدی از فرایند پژوهش که به مرحله تجزیه و تحلیل داده ها معروف است، آغاز شود.

با استفاده از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای نرمال بودن داده ها و از آزمون همبستگی پیرسون نتایج حاصل از آزمون فرضیه ها به شرح زیر است .

آزمون نرمال بودن متغیرهای وابسته

در انجام روش های آماری، نرمال بودن به خصوص متغیر وابسته از اهمیت خاصی برخوردار است. نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای متغیرهای وابسته در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۲: نتایج آزمون کولموگروف - اسمیرنوف برای متغیرهای وابسته				
ریسک	بازده حقوق صاحبان سهام	بازده دارایی ها		
۰/۰۵۴	۳۰/۹۰۸	۲/۵۲۶	میانگین	پارامترهای نرمال
۰/۰۹	۲۳/۹۶۸	۴/۷۲۸	انحراف معیار	
۲/۹۱۴	۲/۵۱۸	۲/۰۵۲	Z کولموگروف اسمیرنوف	
۰/۰۸۱	۰/۰۷۶	۰/۰۸۴	سطح معنی داری	

با توجه به نتیجه آزمون کولموگروف اسمیرنوف توضیحات بالا و خروجی آزمون، متغیرهای وابسته به علت بیشتر بودن سطح معنی داری از ۵ درصد دارای توزیع نرمال می باشند.

ضرایب همبستگی بین متغیرهای تحقیق در جدول زیر نشان داده شده است.

جدول ۳-۴: ضرایب همبستگی میان متغیرها							
ROE	TA	LOGSB	ASSGROW	RISK	SNONIN	ROA	
۰/۷۵۵	-۰/۵۳۸*	-۰/۴۷۸*	۰/۲۴۹*	۰/۱۸۳*	۰/۶۱۳*	۱	ROA
۰/۶۷۱**	۰/۴۲۴*	۰/۴۴۷*	-۰/۳۰۰*	-۰/۰۰۴*	۱	۰/۶۱۳*	SNONIN
۰/۳۰۶*	-۰/۲۱*	-۰/۱۷۵**	۰/۱۲۶*	۱	-۰/۰۰۴*	۱/۱۸۳*	RISK
۰/۴۱۹*	-۰/۴۹۷*	-۰/۵۶۴*	۱	۰/۱۲۶*	-۰/۳۰۰*	۰/۲۴۹*	ASSGROW
-۰/۴۶۱*	۰/۳۲۹*	۱	-۰/۵۶۴*	-۰/۱۷۵**	۰/۴۴۷*	-۰/۴۷۸*	LOGSB
-۰/۵۲۵*	۱	۰/۳۲۹*	-۰/۴۹۷*	-۰/۲۱*	۰/۴۲۴*	-۰/۵۳۸*	TA
۱	-۰/۵۲۵*	-۰/۵۲۵*	۰/۴۱۹*	۰/۳۰۶*	۰/۶۷۱**	-۰/۷۵۵	ROE

*همبستگی در سطح ۵٪ معنی دار است.
**همبستگی در سطح ۱٪ معنی دار است.

با توجه به مقادیر ذکر شده در جدول، همبستگی اکثر متغیرها با یکدیگر در سطح پایین است که این عدم همبستگی، خود می تواند دلیل مهمی بر عدم هم خطی متغیرها با یکدیگر باشد. در نتیجه با توجه به همبستگی ضعیف اکثر متغیرها با یکدیگر استفاده از روش های رگرسیونی را مقدور می سازد. این ضریب در مورد دو متغیر بازده دارایی ها و بازده حقوق صاحبان سهام بالا اما غیر معنادار است. قابل ذکر است که همبستگی متغیرها با استفاده از روش همبستگی پیرسون به خاطر متغیرهای کمی و در سطوح معنی داری ۱ و ۵ درصد بوده است.

فرضیه ۱: ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره با بازده حقوق صاحبان سهام معنادار است.

الگوها متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
Constant	۱۲۶/۷۲۶ {۰/۰۰۰}	۱۳۴/۶۸۶ {۰/۰۰۰}	۱۶۳/۱۸ {۰/۰۰۰}	۱۸۳/۶۶۸ {۰/۰۰۰}	۱۶۳/۱۵۶ {۰/۰۰۰}	۲۰۵/۰۵۲ {۰/۰۰۰}	۲۱۶/۲۶۲ {۰/۰۰۰}
LOG SB	-۱۴/۶۰۵ {-۰/۰۶۲}	۱۵/۵۷۱ {-۰/۰۶۲}	-۱۸/۳۱۶ {۰/۰۸۳}	-	-۱۸/۲۷۶ {۰/۰۶۹}	۹/۳۹۵ {۰/۰۰۰}	۶/۳۱۲ {۰/۱۲۸}
LAG ROE	-	-۰/۰۸۰۲ {۰/۰۰۷}	-	-	۰/۰۳۸۸ {۰/۰۵۷}	۰/۰۱۵ {۰/۰۰۲}	۰/۲۸۵۷ {۰/۰۵۶}
ASS GROW	-	-	-۷/۰۶۹ {۰/۰۸۹}	-	-۷/۶۵۵ {۰/۰۸۱}	-	-۴/۲۲ {۰/۰۰۶}
TA	-	-	-	۱۲۶/۷۲۹ {۰/۰۰۰}	-	۱۳/۳۰۲ {۰/۰۸۱}	۱۲/۴۵۴ {۰/۰۶۴}
چیدمان داده ها	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی
ضریب تعیین	۰/۸۲۲	۰/۹۲۷	۰/۹۵۲	۰/۸۱۴	۰/۸۵۳	۰/۸۳۳	۰/۸۹
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۹۲۲	۰/۹۲۷	۰/۹۴۸	۰/۸۱	۰/۸۴۶	۰/۸۴۷	۰/۸۲۲
آماره F	۰/۸۱۹	۴۷/۳۰۶	۵۴/۲۷۳	۷۳/۶۹	۳۶/۱۶۸	۵۳/۴	۴۱/۲۶
سطح معناداری F	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
D.W	۲/۰۱۶	۱/۸۲۲	۱/۷۵۲	۲/۲۱۵	۱/۷۹۸	۱/۸۷۴	۱/۸۳

متغیر وابسته: ROE

مدل ۱ نشان می دهد که رابطه ضمانتنامه با بازده حقوق صاحبان سهام معنادار نیست. در مدل ۲ با ورود متغیر حقوق صاحبان سهام تاخیری، این رابطه مثبت و معنادار است. در مدل ۳ متغیر رشد دارایی ها به مدل ۱ اضافه می شود، چنانکه مشاهده می شود ورود این متغیر نیز به رابطه بین لگاریتم ضمانتنامه با بازده حقوق صاحبان سهام تاخیری ندارد. در مدل ۴ با ورود متغیر مجموع دارایی ها به مدل ۱، رابطه ضمانتنامه با بازده حقوق صاحبان سهام مستقیم و معنادار شده است بین خطاها همبستگی وجود ندارد. در مدل ۵، ۲ متغیر رشد دارایی ها و حقوق صاحبان سهام تاخیری به مدل ۱ اضافه شده است و همانطور که مشاهده می گردد، با اضافه شدن این ۲ متغیر به مدل، رابطه ضمانتنامه با بازده حقوق صاحبان سهام مثبت و معنادار شده است. در مدل ۶، حقوق صاحبان سهام تاخیری و مجموع دارایی ها به مدل ۱ اضافه شده است. رابطه لگاریتم ضمانتنامه با بازده حقوق صاحبان سهام مستقیم و معنادار است. در مدل ۷، کلیه متغیرهای کنترلی به مدل ۱، اضافه گردیده است. رابطه ضمانتنامه با بازده حقوق صاحبان سهام غیر معنادار است. چنانچه مشاهده گردید، هر زمان متغیر مجموع دارایی ها به مدل اضافه شد، رابطه مستقیم وجود دارد.

فرضیه ۲: ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره با بازده دارایی های رابطه معنی دار دارد.

الگوها متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
Constant	۱۲/۵۶۲۹ {۰/۰۰۰}	۷/۳۵۲۳ {۰/۰۰۰}	۶/۱۲۵۹ {۰/۰۰۱}	۱۵/۷۲۸۲ {۰/۰۰۰}	۴/۷۷ {۰/۰۰۰}	۱۱/۳۵۸ {۰/۰۰۰}	۸/۸۲۶ {۰/۰۰۰}
LOG SB	-۱/۴۹۷۴ {۰/۰۷۶}	۰/۸۹۸۲ {۰/۰۰۰}	-۰/۷۸۳ {۰/۰۸۳}	۰/۳۳۸۳ (۰/۰۰۰)	-۰/۶۵۱۲ {۰/۰۹۳}	۰/۴۶۹۳ {۰/۰۰۰}	۰/۹۵۵۸ {۰/۰۰۰}
LAG ROE	-	۰/۴۲۹۷ {۰/۰۰۰}	-	-	۰/۳۵۸۸ {۰/۰۷۸}	-	۰/۲۸۳۱ {۰/۰۷۲}
TA	-	-	۰/۸۸۸۸ (۰/۰۶۸)	۰/۸۸۷۹ {۰/۰۰۰}	-	۰/۷۳۶۴ {۰/۰۰۰}	۰/۸۳۹۲ {۰/۰۰۴}
چیدمان داده ها	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی
ضریب تعیین	۲۶۵۰/۹	۰/۸۴۶۲	۰/۸۴۰۱	۰/۸۱۴	۰/۸۸۸	۰/۹۱۰۷	۰/۸۶۵۱
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۹۱۹	۰/۸۲۲	۰/۸۳۶۳	۰/۸۱	۰/۸۴۶	۰/۹۰۷	۰/۸۶۱
آماره F	۱۵۸/۴۴	۱۹۳/۱۵۴	۱۶۸/۴۰۶۹	۷۳/۶۹	۱۵۴/۹	۱۶۹/۹۲۵۷	۱۶۸/۶۷۶
سطح معناداری F	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
D.W	۱/۴۵۸۴	۱/۹۴۹۳	۱/۶۶۴۶	۱/۵۴۱۴	۱/۵۷۲	۲/۱۶۶	۱/۸۰۷۳

متغیر وابسته: ROA

مدل یک، رابطه ارزش مجموع ضمانتنامه با بازده داراییها را بیان می کند. در مدل دو، با حضور متغیر تاخیری بازده دارایی ها رابطه مثبت و معنا دار شده است. در مدل سوم با افزودن متغیر رشد دارایی ها رابطه غیر معنادار است. در مدل ۴ که متغیر مجموع دارایی ها به مدل ۱ اضافه شده است، رابطه مستقیم و معنادار شده است. در مدل پنجم، متغیر کنترلی رشد دارایی و تاخیری بازده دارایی های به مدل افزوده شده است. مشاهده می شود که رابطه مذکور غیر معنادار شده است. در هر مدلی

که متغیر رشد دارایی ها افزوده می شود رابطه غیر معنادار می شود. در مدل ۶، متغیر تاخیری بازده دارایی های و مجموع دارایی ها به مدل اول اضافه شده است. در این مدل، رابطه لگاریتم مجموع ضمانتنامه با بازده دارایی ها مثبت و با احتمال ۹۵ درصد معنادار است. در مدل ۷، متغیر رشد دارایی ها به مدل ۶ افزوده می شود، مشاهده می گردد و رابطه غیر معنادار می شود.

فرضیه ۳: تاثیر ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره بر ریسک معنادار است.

الگوها متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
Constant	۰/۰۵۵ {۰/۰۰۰}	۰/۰۰۷۱ {۰/۱۶۹}	۰/۰۴۷۰۱۲ {۰/۰۰۰۴}	۰/۰۶۸۸ {۰/۰۰۰}	۰/۰۱۳۸ {۰/۰۴۳۹}	۲۰۵/۰۵۲ {۰/۰۰۰}	۲۱۶/۲۶۲ {۰/۰۰۰}
LOG SB	-۰/۰۰۰۲۰۳ {۰/۹۰۰۵}	۰/۰۰۲۸ {-۰/۰۷۰}	-۰/۰۰۰۶۹۸ {۰/۶۹۰۴}	۰/۰۰۲۸۶ {۰/۳۶۰۵}	۰/۰۰۲۰۴ {۰/۰۶۸۴}	۹/۳۹۵ {۰/۰۰۰}	۶/۳۱۲ {۰/۱۲۸}
LAG ROE	-	-۰/۴۷۰۵ {۰/۰۰۷}	-	-	۰/۴۷۳۳ {۰/۰۶۰}	۰/۰۱۵ {۰/۰۰۲}	۰/۲۸۵۷ {۰/۰۵۶}
ASS GROW	-	-	۰/۰۰۱۱۳۳ {۰/۱۶۰۳}	-	-۰/۰۰۱۱۱۵ {۰/۱۳۸۱}	-	-۴/۲۲ {۰/۰۶}
TA	-	-	-	-۰/۰۰۱۸۹۷ {۰/۲۴۱۸}	-	۱۳/۳۰۲ {۰/۰۸۱}	۱۲/۴۵۴ {۰/۰۶۴}
چیدمان داده ها	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی
ضریب تعیین	۰/۸۵۱	۰/۸۱۶۶	۰/۸۴۷۴	۰/۸۴۸۸	۰/۹۲۰۳	۰/۸۱۶۸	۰/۸۲۰۴
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۸۳۶۸	۰/۸۱۱۵	۰/۸۳۹۵	۰/۸۳۷۹	۰/۹۱۳۵	۰/۸۱۰۱	۰/۸۱۱۹
آماره F	۰/۸۳۶۸	۱۰/۱۱۶۶	۳۱/۱۲۷	۳۰/۸۶۵۶	۷۶۷۴۹	۷۵/۶۸۶	۶۱/۱۹۸
سطح معناداری F	۴۵/۵۳۷	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
D.W	۱/۵۱۵	۱/۷۳۴	۱/۵۳۳	۱/۴۹۴۲	۱/۷۲۸	۱/۷۲۸	۱/۷۲۴۹

۰/۹۵۰۰۵۹	۰/۹۵۵۷۷	۰/۹۱۵۹	۰/۹۵۳۹	۰/۹۲۰۳۲	۰/۸۵۴۸	۰/۸۵۴	ضریب تعیین
۰/۹۴۳۸	۰/۹۵۰۹۱	۰/۹۱۰۵	۰/۹۵۰۲۷	۰/۹۱۶۳	۰/۸۵۲	۰/۸۵	ضریب تعیین تعدیل شده
۱۰۴/۷۶۹۹	۱۳۴/۷۸۳	۱۱۳/۴۶۵	۱۷۸/۸۷۷	۱۵۴/۶۶۹	۲۰۰/۰۲۱	۱۷۶/۷۳۴	آماره F
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معناداری F
۱/۵۴۹۷	۲/۲۰۳۰	۲/۲۱۵	۲/۱۱۷۳	۱/۹۰۳۹	۲/۴۸۶	۲/۳۲۱	D.W

متغیر وابسته: ROE

با توجه به مدل یک، نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با بازده حقوق صاحبان سهام رابطه مثبت و معنادار دارد. در مدل ۲، با افزودن متغیر حقوق صاحبان سهام تاخیری این رابطه مثبت و معنادار شده است. حال در مدل ۳، با حذف این متغیر و افزودن متغیر رشد دارایی ها به مدل ۱، رابطه با احتمال ۹۹ درصد مستقیم و معنادار شده است. در مدل چهارم، مجموع دارایی ها به مدل یک اضافه شده و مشاهده می شود که این رابطه همچنان مثبت و معنادار است. در مدل پنجم، متغیر رشد دارایی ها و حقوق صاحبان سهام تاخیری به مدل یک افزوده شده و رابطه نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با بازده حقوق صاحبان سهام را با احتمال ۹۵ درصد مستقیم و معنادار کرده است. مدل ششم، متغیر مجموع دارایی ها و حقوق صاحبان سهام تاخیری به مدل یک اضافه شده است و مشاهده می شود با احتمال ۹۵ درصد همچنان رابطه مثبت و معنادار است. در نهایت در مدل آخر با در نظر گرفتن همه متغیرهای مذکور با هم در مدل اول، رابطه مثبت و یا احتمال ۹۰ درصد معنادار است. بنابراین فرضیه مذکور پذیرفته می شود.

فرضیه ۵: رابطه نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با بازده داراییها معنادار است.

الگوها متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
Constant	۱/۴۶۶۹ {۰/۰۰۰}	-۰/۷۳۹۹۷ {۰/۰۰۱۶}	-۰/۰۲۹۸۵ {۰/۹۱۰۵}	۱۴/۸۹۱ {۰/۰۰۰}	-۰/۲۶۸۲ {۰/۰۰۲}	۱۰/۹۲۸۳ {۰/۰۰۰}	۱۷/۷۹۲ {۰/۰۸۰۶}
SNONIN	۰/۰۰۲۹۳۵ {۰/۰۰۵۷}	۰/۰۰۱۵۷ {۰/۰۰۲۲}	۰/۰۰۴۶ {۰/۰۰۲۹}	۰/۰۰۲۳۶ (۰/۰۰۹۳)	-۰/۰۰۱۴۴ {۰/۰۰۰}	۰/۰۰۰۳۹۸ {۰/۰۳۵۴}	۰/۰۰۰۵۱ {۰/۰۰۰۲}
LAG ROE	-	۰/۶۵۶۹ {۰/۰۰۰}	-	-	۰/۴۵۶۵ {۰/۰۰۰}	۰/۳۷۲۶ {۰/۰۰۰}	۰/۰۷۴۵ {۰/۰۱۵۹}
ASS GROW	-	-	۰/۹۴۶۵ (۰/۰۰۰)	-	۰/۹۰۲۹۴ {۰/۰۰۰}	-	۰/۹۴۱۹۸ {۰/۰۰۰}
TA	-	-	-	۰/۷۰۲۲ (۰/۰۰۰)	-	۰/۳۷۲۶ {۰/۰۰۰}	۰/۹۳۷۹ {۰/۰۰۰}
چیدمان داده ها	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی
ضریب تعیین	۰/۸۷۶	۰/۸۷۴۷	۰/۹۳۴۸	۰/۹۱۸۹۹	۰/۹۳۵	۰/۹۰۷۹	۰/۹۹۴
ضریب تعیین تعدیل شده	۰/۸۷۲۴	۰/۸۶۹۲	۰/۹۳۰۹	۰/۹۱۵۹۹	۰/۹۳۴	۰/۹۰۴۲	۰/۹۸۸۶
آماره F	۱۲۹/۴۹	۸۵/۵۶۲	۱۶۴/۵۳۳	۱۷۳/۱۷۲	۱۵۳۳/۶۴	۱۶۵/۴۳۳	۱۲۷/۹۴۵
سطح معناداری F	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
D.W	۱/۸۱۲	۱/۷۶۵۸	۱/۸۵۳۵	۱/۵۵۸۸	۱/۵۰۲	۲/۱۲۶	۱/۵۷۰۶

متغیر وابسته: ROA

مدل ۱ رابطه بین نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی و بازده داراییها را بررسی می کند. همانطور که مشاهده می شود، این رابطه معنادار است. در مدل ۲ متغیر تأخیری بازده دارایی

ها به مدل یک اضافه شده است، همچنان رابطه معنادار است. در مدل ۳، با افزودن متغیر رشد دارایی ها به مدل ۱، رابطه نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با بازده داراییها مثبت و معنادار است. در مدل ۴، که مدل ۱ با حضور متغیر کنترلی مجموع دارایی هاست، رابطه مثبت و یا احتمالی ۹۰ درصد معنادار است. در مدل ۵، ۲ متغیر کنترلی رشد و تاخیری بازده دارایی ها به مدل ۱ اضافه می شود، رابطه مثبت و معنادار شده است. در مدل ۶، متغیر حقوق صاحبان سهام تاخیری و مجموع دارایی ها به مدل ۱ اضافه شده است، مشاهده می گردد که رابطه معناداری وجود دارد. در مدل آخر، با حضور کلیه متغیرها در مدل اول، رابطه مستقیم و معناداری بین نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی و بازده داراییها وجود دارد.

فرضیه ۶: رابطه نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با ریسک معنادار است.

الگوها متغیرها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷
Constant	۰/۰۵۲ {۰/۰۰۰}	۰/۰۲۷۸ {۰/۰۰۰}	۰/۰۵۰۹ {۰/۰۰۰}	۰/۰۶۹۶۲ {۰/۰۰۰}	۰/۰۳۰۸ {۰/۰۰۰}	۰/۰۰۴۳ {۰/۰۰۰}	۰/۰۱۳۹ {۰/۰۰۸۰۶}
SNONIN	۰/۰۸۰۷۶ {۰/۰۴۶۲۷}	۰/۰۱۱۸ {۰/۰۰۹۶۷}	۰/۰۱۲۱ {۰/۰۲۱۲۷}	۰/۰۱۲۸ {۰/۰۳۰۰۲}	۰/۰۰۲۱ {۰/۰۷۷۲۷}	۰/۰۲۱۵ {۰/۰۷۸۶۸}	۰/۰۴۶۶ {۰/۰۵۵۷۶}
LAG RISK	-	-۰/۴۳۲۲ {۰/۰۰۰}	-	-	-۰/۴۵۶۵ {۰/۰۰۰}	-۰/۴۶۳۷ {۰/۰۰۰}	-۰/۴۷۱۶۳ {۰/۰۰۰}
ASS GROW	-	-	-۰/۰۰۱۵ {۰/۰۱۳۳۴}	-	-۰/۰۰۲۳۱۹ {۰/۰۰۰۰۲}	-	-۰/۰۰۱۶۷۳ {۰/۰۰۱۵۶}
TA	-	-	-	-۰/۰۰۰۸۹ {۰/۰۲۹۸۷}	-	-۰/۰۰۱۲۳ {۰/۰۰۰۰۴}	-۰/۰۸۴۲/۰۰۰ {۰/۰۰۶۸۱}
چیدمان داده ها	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی	-Pla تلفیقی
ضرب تعیین	۰/۸۴۳۶	۰/۸۸۴۸	۰/۸۴۹۷	۰/۸۴۶۳۴	۰/۹۰۸۵	۰/۹۰۶۷	۰/۹۱۶۸۶۸
ضرب تعیین تعدیل شده	۰/۸۳۸۳	۰/۸۷۹۴	۰/۸۴۱۸	۰/۸۳۸۴	۰/۹۰۱۶	۰/۸۹۹۸	۰/۹۰۸۳۰۲
آماره F	۴۵/۸۹	۸۹/۰۸۷	۳۱/۵۰۷۴	۲۰/۹۴۲۹	۷۳/۲۰۶۵	۷۲/۶۸۲۴	۶۰/۳۳۸
سطح معناداری F	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰
D.W	۱/۵۳۲۳	۱/۶۲۲۳	۱/۵۴۸۹	۱/۵۱۶۹	۱/۶۷۶۹	۱/۷۲	۱/۷۲۴

مدل یک نشان می دهد که رابطه نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با ریسک معنادار نمی باشد. در مدل ۲، متغیر ریسک تاخیری را به مدل یک اضافه می کنیم، رابطه مستقیم و با احتمال ۹۰ درصد معنادار نمی شود. در مدل سوم، متغیر رشد به مدل اول افزوده شده است. مشاهده می شود که رابطه غیر معنادار وجود دارد. در مدل چهارم، متغیر مجموع دارایی ها به مدل اول اضافه می گردد، چنانچه مشاهده می شود، رابطه معناداری وجود ندارد. در مدل پنجم، متغیر رشد دارایی ها

به مدل دوم اضافه شده است. رابطه مذکور معنادار نیست. در مدل ۶، با افزودن متغیر مجموع دارایی ها به مدل دوم، همچنان رابطه غیر معنادار است. در نهایت در مدل آخر با افزودن کلیه متغیرهای کنترلی و وقفه به مدل ۱، باز هم معنادار نیست. در واقع بین نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با ریسک رابطه معناداری وجود ندارد. بنابراین فرضیه رد می شود.

نتیجه گیری و ارائه پیشنهاد

هدف این تحقیق بررسی تاثیر ضمانتنامه بر ریسک و بازدهی بانک ها بود. نتایج نشان داد که فرضیه اول: رابطه ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره با بازده حقوق صاحبان سهام معنی دار است. برای این فرضیه ۷ آزمون انجام شد، در مدل اول رابطه ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره با بازده حقوق صاحبان سهام معنادار نشد. اما با ورود متغیر وقفه بازده حقوق صاحبان سهام این رابطه مثبت و معنادار شد. در نتیجه تاثیر ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره بر بازده حقوق صاحبان سهام با یک دوره وقفه نمایان می شود. متغیر کنترلی رشد دارایی ها به تنهایی تاثیر معنی داری ایجاد نکرده است. ولی متغیر کنترلی اندازه بانک در هر مرحله که به مدل اضافه شده است تاثیر مثبت بر نتایج گذاشته است. در نهایت با وارد کردن کلیه متغیرها به مدل اول رابطه ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره با بازده حقوق صاحبان سهام غیر معنادار است. با توجه به نتایج فوق، میزان ضمانتنامه های صادره شده از سوی بانک ها بر بازده حقوق صاحبان سهام بانک در همان سال تاثیری ندارد اما با یک سال وقفه اثر گذار است. فرضیه دوم: رابطه ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره با بازده دارایی ها رابطه معنی دار دارد. برای این فرضیه نیز ۷ مدل اجرا شده است که در مدل اول رابطه ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره با بازده دارایی ها معنی دار نشد ولی همانند فرضیه اول با ورود متغیر وقفه بازده دارایی ها به مدل رابطه ای مثبت و معنی دار حاصل می شود. لیکن ورود متغیر رشد دارایی به هر مدل فاقد هر گونه اثر معنی دار در نتایج حاصله می شود. همانند فرضیه اول متغیر کنترلی اندازه بانک مثبت و معنی دار در هر مدل ایجاد کرده است. با توجه به نتایج فوق، میزان ضمانتنامه های صادره از سوی بانک ها بر بازده دارایی بانک در همان سال تاثیری ندارد اما با یک سال وقفه اثر مثبت و معنی دار دارد. فرضیه ۳: رابطه ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره بر ریسک معنادار است. با توجه به نتایج آزمون های فوق تاثیر رابطه ارزش مجموع ضمانتنامه های صادره بر ریسک معنادار نشد. بنابراین فرضیه مذکور رد می شود. فرضیه ۴: رابطه نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی بر بازده حقوق صاحبان سهام معنادار دارد. با توجه به نتایج بدست آمده حصه درآمد غیر بهره ای بر بازده حقوق صاحبان سهام در هر مدل با توجه به ورود متغیرهای کنترلی و وقفه تاثیر مثبت و معنی دار

دارد در نتیجه فرضیه مذکور پذیرفته می شود. فرضیه ۵: رابطه نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با بازده داراییها معنادار است. این فرضیه همانند فرضیه چهارم با حضور تک تم متغیرها در مدل اول، رابطه مستقیم و معناداری بین نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی و بازده داراییها ایجاد می شود.

بنابراین با توجه به نتایج بدست فرضیه مذکور پذیرفته می شود. فرضیه ۶: رابطه نسبت درآمد غیر بهره ای به مجموع درآمد عملیاتی با ریسک معنادار است. با توجه به نتایج بدست آمده از ۷ مدل اجرایی حصه درآمد غیر بهره ای بر ریسک اثر گذار نیست و فرضیه فوق رد می شود.

پیشنهاد برای تحقیقات آتی

۱- آنجا که سابقه بانک های خصوصی در ایران اندک است، دوره انتخاب شده به ۹ سال محدود گردیده لذا پیشنهاد می گردد در سال های آتی تحقیقی مشابه با بازده زمانی طولانی تر و شامل کلیه بانک ها انجام شود.

۲- از آنجائیکه تنها اقلام خارج از ترازنامه مورد استفاده در ایران ضمانتنامه و اعتبارات اسنادی می باشد لذا پیشنهاد می گردد در سال های آتی تحقیقاتی در زمینه اعتبارات اسنادی صورت گیرد.

منابع

- ۱- رحمانی، علی، ۱۳۸۹ مدیریت اقلام داخل و خارج از ترازنامه بانک ها، مجموعه مقالات بیست و یکمین همایش بانکداری اسلامی، تهران: انتشارات پژوهشکده پولی و بانکی.
- ۲- علیمداد، مصطفی و عباس ارباب سلیمانف ۱۳۸۱، استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۳۰ موارد افشا در صورت های مالی بانک ها و موسسات مالی مشابه، تهران: نشر سازمان حسابرسی.
- ۳- جمشیدی، سعید، ۱۳۸۳، بانکداری اسلامی (تجهیز و تخصیص منابع)، تهران: انتشارات پژوهشکده پولی و بانکی.
- ۴- حنیفه، مهین، ۱۳۸۸، علل گرایش به فعالیت های خارج از ترازنامه در بانک های ایران و تاثیر آن بر ساختار درآمدی آنها، پایان نامه موسسات علوم بانکی ایران.
- ۵- ورامین جین، ۱۳۸۵، مدیریت دارایی و بدهی راهنمایی برای خلق ارزش و کنترل ریسک، ترجمه صحاف رضوی، حسین، تهران: انتشارات پژوهشکده پولی و بانکی.

- ۶-شاهمرادی، اصغر و محمد زنگنه، محاسبه ارزش در معرض خطر برای شاخص های عمده بورس اوراق بهادار تهران با استفاده از روش پارامتریک، فصلنامه تحقیقات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران، تابستان ۸۵.
- ۷-شیرازی، فریدون، ۱۳۸۳، مطالعات موردی در اعتبارات اسنادی، تهران: انتشارات موسسه عالی بانکداری ایران.
- ۸-زاهدی، شمس السادات، مهدی، الوانی و فقیهی، ابوالحسن ۱۳۷۶، فرهنگ جامع مدیریت، چاپ اول، تهران، انتشارات دانشگاه علامه طباطبایی.
- ۹-مهدویان، محمد هادی، ۱۳۸۰ «بزارهای سیاست پولی در نظام بانکداری اسلامی»، مجموعه سخنرانی ها و مقالات دوازدهمین همایش بانکداری اسلامی
- ۱۰-فرجی، یوسف، ۱۳۸۱، اقتصاد خرد کاربردی، تهران، شرکت چاپ و نشر بازرگانی
- ۱۱-شهبازی نیا، مرتضی، ۱۳۸۳ «شیوه های پرداخت ضمانتنامه های بانکی و ماهیت اسنادی آنها» فصلنامه مدرس.
- ۱۲-مهدویان، محمد هادی، ۱۳۸۰، «بزارهای سیاست پولی در نظام بانکداری اسلامی»، سخنرانی ها و مقالات دوازدهمین همایش بانکداری اسلامی.
- ۱۳-عقیلی کرمانی، پرویز، ۱۳۸۱ «مدیریت ریسک در بانکداری سنتی در مقایسه با بانکداری بدون ربا»، مجموعه مقالات سیزدهمین همایش بانکداری اسلامی.
- ۱۴-کریمی، محمد، ۱۳۸۴، بررسی تحولات فعالیت های خارج از ترانزنامه در بانکداری بین المللی مجموعه مقالات شانزدهمین همایش بانکداری اسلامی، تهران: انتشارات موسسه عالی بانکداری ایران.
- ۱۵-هال، جان، ۱۳۸۴، مبانی مهندسی مالی و مدیریت ریسک، ترجمه سیاح، سجاد و علی صالح آبادی، تهران، پخش تحقیقات شرکت کارگزاری مفید.
- ۱۶-هفرنان، شلاک، ۱۳۸۲، بانکداری نوین در تئوری و عمل ترجمه پارسائیان، علی و علیرضا شیرانی، تهران: انتشارات بانک سپه.
- ۱۷-نادری، عزت الله، ۱۳۷۸، روش های تحقیق و چگونگی ارزیابی آن در علوم انسانی، دفتر تحقیقات و انتشارات بور.
- ۱۸-عزتی، مرتضی، ۱۳۷۶، روش تحقیق در علوم اجتماعی، موسسه تحقیقات اقتصادی دانشگاه تربیت مدرس.
- ۱۹-دلاور، علی، (۱۳۸۰) «روشهای تحقیق در علوم رفتاری»، تهران، نشر روان.

- ۲۰- خاکی، غلام رضا، روش تحقیق با رویکردی بر پایان نامه نویسی، انتشارات مرکز تحقیقات علمی کشور، سال ۱۳۸۲.
- ۲۱- آذر، عادل، مومنی، منصور، (۱۳۸۰)، «آمار و کاربرد آن در مدیریت»، جلد اول، چاپ دهم، تهران، انتشارات سمت.
- ۲۲- شیرین بخش، شمس الله و زهراء حسن خونساری، ۱۳۸۴، کاربرد Eviews در اقتصاد سنجی، انتشارات پژوهشکده امور اقتصادی.
- 23 -Abd karim, mohd zaini and chan sok gee, 2007 "Off balance sheet activities and. Performance of commercial banks in Malaysia." Journal of financial Economics
- 24- Baele, Lieven and De jonghe, Olivier vennet, Rudi, 2007. "Does the stock matket value bank diversification?" journal of banking and finance, Elsevier, vol. 31(7), pages, 1999-2023, july.
- 25- Casu, Barbara and Claudia Giradone. 2003 "An analsis of the Relevance of off Balace Sheet Items in Explaining Productivity Change in European Banking." The university Quebec.
- 26- Cranston, Ross. 1997, priniples of banking law, Great Britain, oxford university press.
- 27- Calmes, Christian and Liu, YING, 2009, "The impact of off balance sheet activities on Banks Returns" university Quebec.
- 28- Stiroh, kevin, J. and Rumble, Adrienne, 2006. "The dark side diversification: The case of us financial holding companies", journal of Banking and finance, Elsevier.
- 29- Stiroh, Keving. 2004 "Diversification in banking is noninterest income the answer?" , journal of Money, credi, and Banking.
- 30- Nachan, D. M and saibal Ghosh, 2007. "An Empirical Analsis of the off-Balance Sheet Activites of Indian banks." Jornal of emerging market fainance.
- 31- Emmanuel Farhi and jean Tirol 2009. "Collective Moral Hazard, Maturity Mismatch and Systemic Bailouts", NBER Working, National Bureau of Econmic Research, INC.
- 32- DeYoung, Robert and Karin P.Roland, 2001, "Product mixand earnings volatitiy at commercial banks: evidence from a of total leverage model", journal of financial Intermediation.